

Korte toelichting

Deze Reader is een samenvatting van de informatie die beschikbaar was via de Kennisbank op Groenweb Boomkwekerij, www.groenweb.nl. Deze kennis is bij elkaar gebracht door intensieve samenwerking tussen onderwijs-onderzoek-bedrijfsleven via een KIGO project. Onder leiding van Wellantcollege hebben de Raad voor de boomkwekerij, Wageningen UR PPO en Wellantcollege de kennis bij elkaar gebracht. Wellantcollege heeft er voor gezorgd dat de kennis niet verloren is gegaan bij het ter zielen gaan van de website en gezorgd dat deze reader is samengesteld.

Inhoudsopgave Kennisbank Boomkwekerij

- 1 Afzet & Afzetbevordering
- 2 Teeltmanagement
- 3 Bedrijfsvoering
- 4 Gewasgroepen

1. AFZET & AFZETBEVORDERING

- 1.1 Handel
- 1.2 Fytosanitaire zaken
- 1.3 Promotie
- 1.4 Marktinformatie
- 1.5 Keurmerken
- 1.6 Fust
- 1.7 Plantennamen

1.1 Handel

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen handel en boomkwekerij](#)

Handelsorganisatie voor bloembollen en boomkwekerijproducten - [Anthos](#)

Cijfers

Bij het [Productschap Tuinbouw](#) vindt u exportcijfers e.d., u moet hiervoor wel inloggen bij PT [Cijfers](#) over productie en export boomkwekerijgewassen

Handelsvoorwaarden voor de boomkwekerij Nederland (HBN 2008)

In het voorjaar van 2008 hebben Anthos en NBvB overeenstemming bereikt over een nieuwe set handelsvoorwaarden voor de Boomkwekerij in Nederland. Deze Handelsvoorwaarden zijn gedeponeerd ter Griffie van de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage en zijn ingaan in per 1 juli 2008. U kunt de HBN downloaden vinden via de [site van de NBvB](#).

Export

Welke eisen worden er gesteld bij de export van plantaardige goederen, exportinspecties, etc. alle informatie op deze [pagina](#) van de Plantenziektkundige Dienst.

Een van de betrouwbaarste methoden om de handel in boomkwekerijproducten in Europa te ontwikkelen, is vereenvoudiging van de handel binnen de Unie. De ENA (European Nurserystock Association) is opgezet met het doel in deze behoefte te voorzien. Boomkwekers worden met de [ENA kwaliteitsnormen](#) in de hand in staat gesteld -via de branche organisaties- tot verdere acceptatie te komen in de keten, bijvoorbeeld door te verzoeken deze normen officieel te laten goedkeuren voor toekenning van de overheidsbestedingen binnen de Europese Unie.

Handel

[boomkwekerij.net](#)
[Stichting Beurshal](#)
[Bomeraanbod](#)

Handel in biologische boomkwekerijproducten

[www.bioboomkwekerijen.nl](#)

1.2 Fytosanitaire zaken

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen Fytosanitaire zaken en Boomkwekerij](#)

Dossier: [Quarantaine organismen](#), alle kennis op een rijtje

De boom- en vaste plantenkwekers krijgen steeds meer met fytosanitaire ontwikkelingen te maken. Dit heeft enerzijds te maken met de garanties die afnemers vragen van de Nederlandse boomkwekerijproducten. Anderzijds speelt het toenemende handelsverkeer een rol in combinatie met het veranderende klimaat in Nederland.

Een aantal ontwikkelingen zijn hieronder op een rij gezet.

Fytoquests en Fyto-ondernemerscheck

Door EL&I en Agriholland zijn interactieve lesmodules gemaakt over fytosanitaire zaken en specifiek voor de boomkwekerij de Aziatische boktor. [Klik hier](#) om naar de fytoquests te gaan. Ondernemers kunnen hun bedrijf toetsen op fytosanitair gebied op de [fyto-ondernemerscheck](#).

Bacterievuur

Informatie over [bacterievuur](#) bij de Nieuwe Voedsel- en Warenautoriteit, afdeling Plant (voorheen PD).

De [Regeling bufferzones bacterievuur](#) van de Raad voor de Boomkwekerij maakt het mogelijk waardplanten van bacterievuur naar zogenaamde beschermde gebieden te exporteren.

Phytophthora ramorum

Informatie over - Phytophthora ramorum bij de [Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, afdeling Plant](#)

1.3 Promotie

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen promotie en boomkwekerij](#)

De boomkwekerijsector heeft een eigen promotieorganisatie, Plant Publicity Holland (**PPH**). Hieronder vindt u een overzicht van de activiteiten die zij uitvoeren.

Veel media-aandacht voor tuinplanten. Dat is en blijft het doel van de internationale promotie-campagnes die PPH organiseert. De consument jaarrond bestoken met uitgebreide berichten en beelden van tuinplanten. Wel is het zo dat natuurlijk de consument verandert, de tuinbranche verandert en ook de media veranderen. De nieuwe campagne [Colour your life](#) dekt de lading zoals wij momenteel tuinplanten promoten richting consument en dat steeds meer zullen gaan doen. Genieten in de breedste zin van het woord staat daarbij centraal.

Consumenten. Een belangrijk nieuw aspect van de campagne is de uitgebreide website [colour your life](#) die de consument het gehele jaar volop informatie verschaft, vooral over tuinplanten. Zo kan men op de site informatie vinden over de verschillende productgroepen, van waterplanten tot aan bomen, men kan in korte filmpjes zien hoe men een waterlelie moet planten, of een hortensia moet snoeien. Veel basisinformatie voor de vele tuinvragen waar de consument nu eenmaal mee zit. Natuurlijk komt diezelfde consument ook op de site direct de actuele Colour your life plantentema's tegen.

Vak

Voor de vakhandel is [Colour your life](#) geheel op maat gemaakt. Via het hoofdmenu op de website - Tuinvakhandel - komt u in het "vakgedeelte" van de site. Nadat u bent ingelogd treft u hier informatie aan waarmee u zelf actie kunt ondernemen. Welke thema's en planten promoot PPH in welk land? Welke productinformatie wordt beschreven in de nieuwsbrief UptoDate? Welk actueel beeldmateriaal is beschikbaar voor folder of postermateriaal? Nieuw en wellicht nog veel belangrijker, hier vindt u tevens een manier om individueel in te haken op de generieke promotiecampagne van PPH. PPH stelt namelijk een DVD beschikbaar waarmee u postermateriaal kunt maken. U kunt volledig aanhaken op het kant en klare materiaal, waarbij u er zeker van bent dat u meelift op mediapromotie van PPH. U kunt echter ook zelf beslissen om eigen beelden te plaatsen in het postermateriaal, of zelfs bedrijfslogo's in te voegen. Kortom, het is allemaal mogelijk om zelf, of in samenwerking met uw klant poster materiaal op maat maken, en wel in diverse formaten. Naast het jaarrond actiemateriaal, stellen wij tevens opgemaakte seizoensposters en productgroepposters beschikbaar, van vaste planten tot coniferen. Ook hiermee kunt u zelf variëren op maat.

De groene stad: het belang van groen in het stedelijk gebied

De behoefte van de burger naar een betere woon-, werk- en leefomgeving en de belangrijke rol die bomen en planten daarin vervullen dient centraal te staan in de marktbenadering van het belangrijke marktsegment voor de boomkwekerij, de institutionele markt. Het probleem is echter dat bij de bewerking van deze markt niet uitsluitend met de uiteindelijke gebruiker als zijnde de bewoner rekening dient te worden gehouden maar ook met de gebruiker/afnemer die bepaalt op welke wijze de openbare ruimte dient te worden ingericht en die ook zorgdraagt voor het onderhoud ofwel de gemeentelijke overheden.

Daarnaast zijn er nog vele andere spelers in de markt die hierop van invloed zijn zoals planologen, architecten, projectontwikkelaars etc.

Al met al een complexe materie. De introductie van het "het anders kijken naar groen" benadrukt het feit dat er een ommekeer moet komen in het denken over groen.

Het betekent het bevestigen van de positieve relatie van "groen" ten aanzien van maatschappelijke, sociale en economische vraagzaken als gezondheid, veiligheid, recreatie, wonen en werken op basis van wetenschappelijk onderzoek. Zie voor meer informatie: <http://www.degroenestad.nl/>

De brochure [Bomen, een verademing in de stad](#) geeft een interessante overzicht van het effect van bomen op een schone, gezonde en groene leefomgeving.

[Folder](#) over "De boomkwekerij in Nederland"

Bij [Plantscope](#) vindt u een databank met beelden en omschrijvingen van sierteeltgewassen, u heeft wel een account nodig.

1.4 Marktinformatie

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen marktinformatie boomkwekerij](#)

Marktinformatie en Marktonderzoek

Waar koopt de consument bloemen, planten bollen, bomen, groenten en fruit? Welke trends zijn actueel in b.v. voeding of interieur? Welke landen zijn belangrijkste afnemers en concurrenten? Wat is het imago van de Nederlandse tuinbouwsector? Hoe effectief zijn de reclame inspanningen van de sector?

Dergelijke vragen staan centraal in het marktonderzoek van het [Productschap Tuinbouw](#) (PT). De afdeling Marktinformatie en Marktonderzoek schetst daarmee een helder beeld van productie, export, import, industriële verwerking en consumptie. Daarmee kan iedereen in de keten zijn voordeel doen.

Nieuws mbt ontwikkelingen van de markt

Op de site van het [Productschap Tuinbouw](#) vindt u nieuwsitems over markt ontwikkeling

Studies over de boomkwekerij

Het LEI dat onderdeel is van Wageningen Universiteit voert regelmatig voor verschillende greenports en boomkwekerijgebieden gebiedsmonitors, haalbaarheidsstudies en toekomstverkenningen uit. Tevens worden er regelmatig projecten uitgevoerd. Voor meer informatie komt u o.a. via [deze link](#) gegevens vinden.

1.5 Keurmerken

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen keurmerken boomkwekerij](#)

MPS-QualiTree: hét kwaliteitslabel voor de Boomkwekerij

MPS-QualiTree is een kwaliteitszorgsysteem met daarbij branchespecifieke eisen voor de boomkwekerij. Kwaliteitszorg, in de zin van juiste kwaliteit en maximale betrouwbaarheid van geleverde producten en diensten, is in toenemende mate een strategische keuze voor boomkwekers. Met deelname aan MPS-QualiTree kunt u met uw bedrijf inspelen op de toenemende kwaliteitseisen bij de inkomende handel.

De voordelen voor uw bedrijf zijn: zicht en grip op bedrijfsprocessen, zichtbare verbetering van de bedrijfskwaliteit, toegevoegde waarde voor uw bedrijf, versterking van uw imago door aantoonbaar een betrouwbare partner te zijn voor uw afnemers. Kijk op de site van [MPS-QualiTree](#) voor meer informatie.

MPS ABC: Registratie en kwalificatie

MPS-A, -B, -C zijn de certificaten die gerelateerd zijn aan milieuregistratie. De kwalificaties MPS-A, -B en C worden toegekend aan MPS-deelnemers die vierwekelijks hun gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen, energie en afval registreren. Na afloop van de periode sturen de deelnemers de registratiegegevens op naar MPS. MPS verwerkt deze gegevens aan de hand van rekenregels. Voor elk thema is een maximum aantal te behalen punten vastgesteld. De puntenverdeling kan anders zijn voor landen buiten Noord-West Europa als gevolg van toevoeging van het thema water. Op basis van het totaal aantal behaalde punten krijgt de deelnemer vier keer per jaar een kwalificatie toegekend, te weten MPS-A, -B of -C. De kwalificatie MPS-A staat voor meest milieubewuste teelt. De kwalificatie (D)eelnemer wordt toegekend als een deelnemer 3 aaneengesloten periodes heeft geregistreerd, of 13 periodes heeft geregistreerd en minder dan 10 punten heeft gescoord op de vier thema's. Voor meer informatie: [MPS ABC](#)

Gericht op specifieke wensen van afnemers heeft MPS nog een aantal certificaten ontwikkeld die ook door boom- en vaste plantentelers worden gebruikt. Dit zijn:

MPS- Socially Qualified

[MPS Socially Qualified \(SQ\)](#) is een certificaat waarmee telers kunnen laten zien dat hun producten onder goede arbeidsomstandigheden zijn geteeld. MPS-SQ omvat eisen op het gebied van gezondheid, veiligheid en arbeidsvoorwaarden. MPS-SQ is gebaseerd op de universele rechten van de mens, de gedragscodes (Codes of Conduct) van vertegenwoordigende lokale organisaties en de internationale afspraken van ILO (International Labour Organization). Het Nederlandse Bloemen Beraad (vertegenwoordigd door FNV Bondgenoten, Both Ends en Organisatie Latijns Amerika Activiteiten) is nauw betrokken geweest bij het implementeren van deze internationale gedragscodes (ICC) in MPS

MPS-GAP

Een van de ontwikkelingen die we in de markt zien, is de wens van de supermarkten om veilige, duurzaam geteelde, kwalitatief goede en traceerbare producten in te kopen. De Europese supermarktorganisaties (EUREP) hebben hiertoe zelf een aantal criteria opgesteld (Good Agricultural Practice, GAP) waaraan hun leveranciers moeten voldoen. Toen de eisen van GAP bekend werden, heeft MPS onmiddellijk het MPS-GAP schema opgesteld. In de praktijk blijkt dat MPS-GAP zeer goed tegemoet komt aan de eisen van EUREP. Sterker nog, een groot aantal vooraanstaande supermarkten verkiest

MPS-GAP boven het eigen label omdat MPS-GAP verder gaat dan EUREPGAP. Het certificatieschema MPS-GAP is als eerste gebenchmarkt met het schema EUREPGAP bloemen en planten. Dit betekent dat [MPS-GAP](#) officieel gelijkwaardig is aan het schema EUREPGAP bloemen en planten.

MPS-Florimark Production

MPS-Florimark Production is een certificaat dat u ontvangt wanneer u de certificaten van de volgende modules behaald heeft:

[MPS-ABC](#) (A staat voor meest milieuvriendelijk)

[MPS-GAP](#) (certificaat m.b.t. eisen vanuit retail)

[MPS-Quality](#) of [MPS-QualiTree](#) (kwaliteitszorgcertificaat)

MPS-SQ (Socially Qualified: certificaat m.b.t. sociale aspecten, zoals veiligheid, gezondheid en arbeidsomstandigheden).

Meer informatie vindt u op de site van MPS over [MPS-Florimark](#)

Milieukeur

Milieukeurcriteria worden gebaseerd op onderzoek, waarbij de gehele productieketen in beschouwing is genomen. Bij de Milieukeurcriteria voor boomkwekerijproducten ligt het accent op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in de teelt omdat daar de grootste milieuwinst kan worden gerealiseerd. De eisen voor de teelt van boomkwekerijproducten gelden voor de totale bedrijfsproductie van één of meerdere gewasgroepen. Deelname met een gedeelte van een gewasgroep is niet mogelijk. Het [certificatieschema](#) vindt u op de site van milieukeur.

EKO-keurmerk

Aan het EKO-keurmerk herkent u het biologische product dat door Skal is gecertificeerd. Voor de consument dus een belangrijk zoekmiddel. Het EKO-keurmerk staat voor betrouwbaarheid en maximale zekerheid dat het product ook echt biologisch is. Het is gecontroleerd! [Kijk hier](#) voor meer informatie. Op deze [site](#) staan alle biologische boomkwekerijen die een EKO keurmerk hebben.

1.6 Fust

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen fust en boomkwekerij](#)

Hulpmaterialen en verpakkingen

De Raad voor de Boomkwekerij heeft een commissie die het gebruik stimuleert van uniform verpakkings- en hulpmateriaal in de sector. Zo worden de zogenaamde logokisten en standaard etiketten gepromoot. De Commissie initieert onderzoek op het gebied van milieuvriendelijk verpakkingsmateriaal en treedt op als begeleidingscommissie bij dit type onderzoek. Als klankbord voor de vertegenwoordigers in de Commissie Convenant verpakkingen van het Productschap Tuinbouw heeft de Commissie een belangrijke stem. De Commissie is nauw betrokken bij het verbeteren van in de sector gebruikte gereedschappen (onder andere het verbeteren van de bindtang) om werknemers te ontlasten. [Kijk hier](#) voor de [Fustprijzen](#) van de Stichting Hulpmaterialen.

1.7 Plantennamen

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen plantennamen boomkwekerij](#)

[Naamlijst houtige gewassen en vaste planten](#)

Artikel: Nieuws van het naamgevingsfront

[Kennisbank Sortiment](#)

Latijnse - Botanische Plantennamen

De botanische of Latijnse naamgeving van planten bestaat sinds 1753 en wordt sindsdien door alle plantkundigen (botanici) ter wereld toegepast. De Latijnse namen zijn universeel en dus overal ter wereld hetzelfde. De Latijnse namen zijn misschien wat lastig om te onthouden, maar het voordeel is wel dat er een specifieke omschrijving wordt gegeven van een plant of gewas. De Latijnse naam zegt in veel gevallen iets over opvallende of specifieke eigenschappen en kenmerken van de betreffende plant. Als je dit eenmaal weet is de Latijnse naam makkelijker te onthouden. Zo betekent bijvoorbeeld 'Alba' wit en weet je dus dat het om een witte bloem gaat, als deze toevoeging bij een plant staat.

De Latijnse naam van een plant bestaat veelal uit drie gedeeltes

Geslachtsnaam - de eerste naam is de geslachtsnaam, dat wil zeggen de naam van het geslacht waartoe de plant behoort. Deze naam staat altijd met een hoofdletter geschreven. Geslacht duidt op een aantal verschillende soorten die sterke gemeenschappelijke kenmerken hebben. (Verder zijn verschillende geslachten met gelijke kenmerken op hun beurt weer gegroepeerd per familie, hetgeen meestal tussen haakjes achter de naam wordt aangegeven).

Soortaanduiding - de tweede naam is de soortaanduiding of soort, die een omschrijving van de plant geeft als bijvoorbeeld de kleur, grootte, structuur, manier van groeien of soms ook de naam van de ontdekker van de plant. Deze tweede naam wordt met een kleine letter geschreven en wordt ook vaak afgekort.

Cultivar - de derde naam is de naam van de cultivar, dat wil zeggen echt specifiek (voor) die ene plant, te vergelijken met een voornaam of doopnaam. Een cultivar is een door de mens zelf gekweekte soort, door middel van mutatie of kruising. Het woord Cultivar is een samentrekking van Cultivated Variety en wordt vaak afgekort als cv (ras). Deze naam wordt met een hoofdletter tussen aanhalingstekens geschreven.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking

Aconitum is Monnikskap en Aconitum vulparia een gele monnikskap. De eerste naam (geslacht) is met een hoofdletter en de tweede naam, de toegevoegde aanduiding vulparia (geel) is met een kleine letter.

Aster is een Aster en Aster novi-belgii is een Nieuwnederlandse aster. Hier zijn vervolgens weer meerdere cultivars van, zoals bijvoorbeeld 'October Dawn' of 'Marie Ballard'. In het laatste geval is de naam aldus: Aster novi-belgii 'Marie Ballard'.

Familienaam. Verder komt er dan nog een familienaam aan het einde van de (2 of 3-delige) naam te staan, waaronder de Aster valt. In dit geval: Aster novi-belgii 'Marie Ballard' (van de familie der Compositae).

2. TEELTMANAGEMENT

- 2.1 Gewasbescherming
- 2.2 Biologische Boomkwekerij
- 2.3 S spuitapparatuur
- 2.4 Bedrijfsinrichting
- 2.5 Bodem en bemesting
- 2.6 Sortiment

2.1 GEWASBESCHERMING

Informatie van Groen Kennisnet:

- [Bronnen gewasbescherming boomkwekerij](#)
- [Dossier: Aziatische boktor](#)
- [Hot topic: Taxuskever](#)
- [Dossier: klimaatverandering en plantgezondheid](#)
- [Dossier: Quarantaine organismen](#)

Gewasbescherming - algemeen

- [Portal Plantgezondheid](#)
- [Gezonde boomteelt](#)
- [Nieuwe WVA - Voedsel en Warenautoriteit](#)
- [Praktijkonderzoek Plant en Omgeving \(PPO\)](#)
- [College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden \(Ctgb\)](#)
- [Naktuinbouw](#)
- [Agrodis](#)
- [Bureau Erkenningen \(spuitlicenties\)](#)
- [Vakblad "De boomkwekerij"](#)
- [Projecten plantgezondheid Productschap tuinbouw](#)

Fytoquests

Door LNV en Agriholland zijn interactieve lesmodules gemaakt over fytosanitaire zaken en specifiek voor de boomkwekerij de Aziatische boktor. [Klik hier](#) om naar de fytoquests te gaan.

Gerichte adviezen over gewasbescherming

- [Achtergrondinformatie per plaag](#)
- [Actuele informatie](#)
- [onkruidbestrijding gezonde boomteelt](#)
- [Aaltjesschema](#)

Schadelijkheid middelen

- [Milieu-effectkaarten](#)
- [Overzicht schadelijkheid middelen](#)
- [Bestrijdingsmiddelenatlas](#) (Bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater)

Onderzoek ziekten en plagen

- [Onderzoek gewasbescherming PPO bomen](#)

Biologische teelt

[Biokennis](#) (voor biologische agroketen)
[Bioconnect](#), begeleidt en initieert onderzoek voor de biologische landbouw
Webquest [biologische boomkwekerij](#)

Herkenning van ziekten en plagen

- [Diagnostiekservice](#)
- [Ziekten en plagen in beeld](#)

Productinformatie middelen

- [Etiketteksten van bestrijdingsmiddelen](#)
- [Milieu-effectkaarten](#)
- [Bestrijdingsmiddelendatabank](#) (CTBG)
- [Veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen](#)
- [Milieumeetlat](#)

Wetgeving en toelating bestrijdingsmiddelen

- [Lozingenbesluit Boomkwekerij](#)

- [College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden \(CTGB\)](#)
- [Verpakkingenconvenant gewasbescherming \(Storl\)](#)
- [Fonds kleine toepassingen](#)

2.2 BIOLOGISCHE BOOMKWEKERIJ

Zoals in elke sector zijn er bedrijven die er voor kiezen om biologisch te kweken. In de boomkwekerij is het aantal nog erg beperkt. Toch is biologisch kweken een trend die niet zomaar over het hoofd moet worden gezien. "Traditionele kwekerijen" kunnen wel leren van biologische kwekers en er zijn bedrijven die gedeeltelijk of geheel willen overstappen naar biologisch. In het beroepsonderwijs wordt nauwelijks aandacht besteed aan de ontwikkelingen in de biologische teelt. Via dit hoofdstuk krijgen zowel boomkwekers, "omschakelaars" als studenten inzicht wat er allemaal bekend is.

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen Biologische boomkwekerij](#)

Plantgezondheid

De website <http://www.plantgezondheid.nl/> biedt interessante info voor de biologische teelt. Op deze site wordt veel kennis op het gebied van gewasbescherming, bemesting en milieu per sector bij elkaar gebracht. Verder bevat dit een overzicht van informatie over diverse thema's, dossiers en filmpjes m.b.t. plantgezondheid. De moeite waard om eens te bekijken. Je kunt een selectie op sector maken "boomteelt" en op onderwerp bijvoorbeeld "biologische teelt" en bijvoorbeeld alle recente publicaties daarover lezen die via de bibliotheek van Wageningen (Artik) zijn verzameld.

Lesmateriaal biologische teelt op een rij

Lesmateriaal en Wageningse kennis over biologische landbouw is voortaan op één plek te vinden. Docenten en wetenschappers van Wageningen UR hebben onder leiding van PPO een aantal arrangementen gemaakt over biologische landbouw. Je zou bijvoorbeeld het thema "ondernemerschap" kunnen selecteren. De informatie is te verkrijgen via [deze link](#).

Website met informatie over biologische boomkwekerij

Boomkwekers en studenten die alle digitale informatie over de biologische teelt en in het bijzonder biologische boomteelt willen bekijken kunnen deze informatie vinden op een speciale site. Door te kiezen voor "bomen" kom je bij sectorspecifieke informatie over onze sector. Er bestaat bijvoorbeeld een netwerk biologische boomkwekers die informatie en kennis met elkaar delen. Via [deze link](#) komt u op deze leerzame site.

2.3 SPUITAPPARATUUR

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen spuitapparaat en doppen en boomkwekerij](#)

Spuitapparaat

- [Keuring van spuitapparaat \(SKL\)](#)
- [Veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen](#)
- [Weer en gewasbescherming](#)
- [Milieubewuste spuittechniek](#) (Agricult)
- [Verpakkingen Convenant](#) (STORL)

Fabrikanten spuitapparaat

- [Homburg Holland - Hardi](#)

Spuitdoppen

- [Classificatie spuitdoppen op drifgevoeligheid](#)
- [Driftarme doppen](#)

Emissiereductie

- [Schone bronnen, nu en in de toekomst \(water\)](#)
- Op de website [Helpdesk water](#) kunt u veel informatie vinden over emissie e.d.

2.4 BEDRIJFSINRICHTING

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen bedrijfsinrichting boomkwekerij](#)

- [Dossier: Watergift in de boomkwekerij](#)

Watergift pot- en containerteelt

Presentaties:

- [Ervaringen met sensoren](#)
- [Waterkwantiteit - en kwaliteit](#)
- [Ontwikkelingen watergift en microklimaat](#)
- [Nieuwe ontwikkelingen in watergeven](#)
- [Automatische watervoorziening pot- en containerteelt](#)
- [Fysische eigenschappen van potgrond - watergift](#)

Brochure:

[Brochure watergeven pot- en containerteelt](#)

Functionele agrobiodiversiteit (FAB)

[Project over FAB door WUR](#)

Groene grondstoffen

<http://www.groenegrondstoffen.nl/>

Website over 'Teelt de grond uit'

Het programma 'Teelt de grond uit' heeft een nieuwe site. Hierop is veel informatie te vinden over het onderzoek naar de ontwikkeling van nieuwe teeltsystemen.

Onderzoekers van Wageningen UR en Proeftuin Zwaagdijk werken in het programma samen met kwekers, brancheorganisaties en adviseurs uit verschillende sectoren.

Bekijk de site met specifieke informatie voor de boomkwekerij via [deze link](#).

2.5 BODEM EN BEMESTING

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen bemesting en boomkwekerij](#)

[Dossier: Bemesting in de Boomkwekerij](#)

Bij de [bedrijfstoets van groenweb](#) vindt u twee digitale instrumenten om uw mest- en mineralengebruik te berekenen.

Brochure 'Haal meer uit de bemesting'

Door het Praktijkonderzoek Plant en Omgeving is de brochure 'Haal meer uit de bemesting' opgesteld. De brochure bevat nuttige tips voor effectieve bemesting van boomkwekerijgewassen in de vollegrond, binnen de kaders van de huidige mestwetgeving. In de brochure wordt beschreven hoe zo optimaal mogelijk kan worden bemest op een wijze waarmee uitspoeling van mest zoveel mogelijk wordt tegengegaan. Verschillende onderwerpen komen aan bod: het gebruiksnormenstelsel, het efficiënt omgaan met stikstof (door o.a. het Stikstof Bijmest Systeem en geplaatste toediening), gebruik van compost, organische mest en het gebruik van langzaamwerkende meststoffen. De brochure kunt u [hier downloaden](#).

LNV

Bij het [DR Loket - mest](#) vindt u veel informatie en brochures over regels rondom de mestwetgeving. Denk hierbij aan registratie, opslag, gebruiksnormen etc.

2.6 SORTIMENT

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen sortiment boomkwekerij](#)

Sortimentsonderzoek bij PPO

Bij PPO zijn een aantal nuttige brochures te bestellen of te downloaden, hier een overzicht:

- [Naamlijst van houtige gewassen](#)

- [Naamlijst van vaste planten](#)
- [Vaste planten in openbaar groen](#)
- [Winterhardheid van boomkwekerijgewassen](#)
- [Giftigheid van tuinplanten](#)
- [Snijheesters voor biologische teelt](#)
- [Verbreding assortiment biologische boomkwekerij](#)

PPO doet gebruikswaarde- en sortimentsonderzoek, [klik hier](#) voor meer informatie.

Kijk voor korte plantenportretten ook op Groenweb pagina: [B\(l\)oeiend gewas van de maand](#). Verzorgd door de sortimentsonderzoekers van PPO.

Sortimentscursussen

Sortiment leren is niet altijd eenvoudig. Diverse AOC's bieden sortimentscursussen aan. Deze kunt u vinden op de website van het AOC in uw buurt. Er zijn twee organisaties die collectief of op verzoek zelfs individuele sortimentskennis kunnen aanleren. Informatie is te vinden bij de [Nederlandse Dendrologische Vereniging](#) en bij [Bomenkennis](#).

Kwekersrecht

Kijk hier voor meer algemene informatie over [kwekersrecht](#).

Heeft u al kwekersrecht, en wilt u dat dat vermeld wordt in de Naamlijst van houtige gewassen en/of vaste planten, klik dan [hier](#). Kwekersrecht wordt ingezet voor de bescherming van rassen van een veredelingsbedrijf. Naktuinbouw heeft een film gemaakt waarin de voordelen worden uitgelegd van deze vorm van intellectueel eigendom.

In een film van Naktuinbouw benadrukken drie veredelingsbedrijven het belang van kwekersrecht voor hun als bedrijf. Daarnaast komt de rol van Naktuinbouw in het proces aan bod. Op de site van Naktuinbouw kunt u de film bekijken. Zie het nieuwsarchief van 19 november 2012.

Publiciteit

Plant Publiciteit Holland ([PPH](#)) verzorgt veel publiciteit over het boomkwekerijsortiment in binnen- en buitenland.

Verenigingen

De Koninklijke Vereniging voor Boskoopse Culturen ([KVBC](#)) is al 150 jaar een liefhebbers- en belangenvereniging voor hen die zich met boomkwekerijsortiment van zowel houtige gewassen als vaste planten bezighouden.

De [Nederlandse Dendrologische Vereniging](#) (NDV) brengt mensen samen met een interesse in houtig sortiment, zowel wilde als gekweekte soorten.

Tijdschrift

De NDV en KVBC (zie boven) geven samen jaarlijks een tijdschrift uit: [Dendroflora](#), met artikelen over keuringen, onderzoek en studies over het boomkwekerijsortiment, rijkelijk geïllustreerd met foto's. Op de site kunt u voorgaande jaargangen als pdf bekijken.

Keuringen

De [Vaste Keurings Commissie](#) (VKC) is actief op het gebied van kwaliteitsjureringen en registratie van sierteeltproducten. Dit alles om de handel van deze producten onder de juiste naam te bevorderen.

De KVBC (zie boven bij verenigingen) voert veld- en tentoonstellingskeuringen uit.

Databases op Internet

[Plantscope](#) is een databank met beelden en beschrijvingen van sierteeltgewassen, door taxonomen op soortechtheid gecontroleerd. Zeer uitgebreid, en wordt steeds aangevuld met actuele gegevens. Iedereen kan erin kijken. Kwekers die een (gratis) account aanvragen met hun PT-nummer, krijgen meer zoek- en bestelmogelijkheden.

Plantkeus.nl

Dit is een zoekmachine waarin op kenmerken kan worden gezocht. Op deze site kunnen consumenten zoeken naar bomen en planten die aan hun wensen voldoen. "Mensen weten vaak wel dat ze een schaduwplant of een roze of wit bloeiende plant willen, maar ze weten niet welke soort hierbij past".

Bomenboek van den Berk online

Van den Berk Boomkwekerijen is uitgever van het boek 'Van den Berk over Bomen'. De inhoud van dit

boek -820 bomen, met diverse zoekcriteria- staat nu ook op de website van de kwekerij. Zoeken kan op uiterlijke kenmerken, maar ook op standplaatsseisen van de bomen. Bevat foto's van habitus en details.

Plantenvinder

Welke kwekerij verkoopt die ene, moeilijk te vinden cultivar? Tegenwoordig online te raadplegen als opvolger van het boek "Plantenvinder van de lage landen".

RHS plant selector De zoekmachine van de Engelse Royal Horticultural Society. Tuinplanten selecteren op uiterlijke kenmerken en standplaats. Met foto's.

3. BEDRIJFSVOERING

- 3.1 Arbeid
- 3.2 CAO open teelten
- 3.3 Subsidiemogelijkheden
- 3.4 Bedrijfsopvolging
- 3.5 Bedrijfsstrategie
- 3.6 Bedrijfsplanning
- 3.7 Economie
- 3.8 Historie Boomkwekerij
- 3.9 Ondernemerschap

3.1 Arbeid

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen arbeid en boomkwekerij](#)

Kennisbank Arbeid

Wat komt er allemaal bij kijken om een goed personeelsbeleid te voeren? Hoe komt u aan goede medewerkers? Hoe behoudt u ze voor uw bedrijf? En hoe kunt u afscheid nemen van het personeel dat niet (meer) aan uw bedrijfsdoelstellingen voldoet? LTO Noord en het Kenniscentrum Arbeid van de Hanzehogeschool Groningen hebben de handen ineen geslagen en de Kennisbank Arbeid ontwikkeld. In de Kennisbank Arbeid kunt u snel en eenvoudig informatie vinden die uw vragen over de inzet van personeel en arbeid helpen beantwoorden. [Klik hier](#) om naar de Kennisbank arbeid te gaan en vindt informatie over specifieke onderwerpen via de "inhoudsopgave".

Overzichten van projecten over arbeid van PT

Op de vernieuwde site van het Productschap voor de tuinbouw is het mogelijk om inzicht te krijgen in de lopende en afgesloten projecten die betrekking hebben op arbeid en boomkwekerij. Via [deze link](#) komt u gelijk op de juiste plek.

Aannemen van gehandicapte jongeren (Wajongers)

Wajong is de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten. Met deze wet krijgen jonggehandicapten ondersteuning om makkelijker werk te vinden of te behouden. Via [deze link](#) komt u meteen op de website die alle informatie over Wajongeres op een rijtje heeft gezet.

De Wet Wajong staat voor Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten. Het doel van de wet is om te zorgen dat een jonggehandicapte die kan werken hier de kansen voor krijgt. Zij kunnen door hun ziekte of handicap soms minder verdienen dan iemand met dezelfde leeftijd en opleiding. De Wajong maakt het mogelijk dat u subsidies en ondersteuning kunt krijgen die werken met Wajongers aantrekkelijk en voordelig maken. De overheid wil zo veel mogelijk mogelijke belemmeringen van werken met jonggehandicapten voor u wegnemen.

U kunt aanspraak maken op Wajong-voorzieningen als u een werknemer in dienst neemt met een Wajong-status. Dit is iemand die op zijn 17e verjaardag arbeidsongeschikt is of voor zijn 30e tijdens zijn studie arbeidsongeschikt raakt. Mensen met een Wajong-uitkering zijn verschillend. Wajongers kunnen jong en oud zijn, hoog- en laagopgeleid, en hun ziekten, handicaps en mogelijkheden variëren. U dient als werkgever rekening te houden met het feit dat Wajongers extra aandacht vragen. Daar staat financiële ondersteuning en begeleiding van UWV tegenover. Geïnteresseerd in werken met Wajongers? Meld nu uw vacature direct aan via deze site of neem contact op. Medewerkers van het Werkgeversservicepunt Wajong reageren direct en helpen u graag.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met UWV WERKbedrijf Telefoon Werkgevers: 0900 - 92 95 (lokaal tarief)

Arbeidsinspectie

Eén adres voor meldingen, tips en klachten. De Arbeidsinspectie heeft voortaan één centraal adres voor meldingen, tips en klachten. Voorheen moest u hiervoor bij de verschillende regiokantoren zijn. Met één centrale intake voor meldingen, (aan)vragen, post, telefoon, fax en e-mail, is het voor u makkelijker gemaakt om contact met ons te leggen. [Lees meer.](#)

Arbocatalogus

De arbocatalogus is een praktisch hulpmiddel bij het opzetten van een gezonde en veilige bedrijfsvoering. De arbocatalogus is geschreven voor iedereen die werkt in de agrarische en groene sector. Voor de meest voorkomende knelpunten en aandachtsgebieden in het werk hebben werknemers-

en werkgeversorganisaties samen oplossingen en aanbevelingen voor u op een rij gezet. Voor de boom- en vasteplantenteelt is een speciale arbocatalogus samengesteld.

Wat heb ik eraan?

De arbowetgeving is vaak vaag en niet toegespitst op de agrarische en groene sector. Daarom is in de arbocatalogus vastgelegd hoe u als bedrijf, werkgever en werknemer gezond en veilig kunt werken en daarmee voldoet aan de eisen die de wet stelt. Ook de arbeidsinspectie ziet de werkwijzen zoals die in de arbocatalogus staan omschreven als een gezonde en veilige werkwijze, waarmee u aan de wet voldoet. Meer informatie over de arbocatalogus in het algemeen en voor de boom- en vasteplantenteelt in bijzonder kunt u vinden via www.agroarbo.nl. Via [deze link](#) komt u bij de catalogus voor de boom- en vasteplantenteelt.

Agroarbeidskompas

De website www.agroarbeidskompas.nl geeft informatie over de arbeidsmarkt in de agro-food- en groensectoren. Op de site worden per CAO gegevens gepresenteerd over de o.a. ontwikkeling van het aantal bedrijven en de werkgelegenheid. De website is een initiatief van de werkgroep "Verankering arbeid", waarin de gezamenlijke productschappen en de vakbonden CNV BedrijvenBond en FNV Bondgenoten samenwerken. Deze werkgroep heeft tot doel het stimuleren van het beleid op het terrein van arbeid in de agro-food en groensectoren. Daarmee probeert de werkgroep de verankering van de factor arbeid in de productschappen te realiseren en daarnaast de betrokkenheid van

Arbeidsrecht

Via deze [link](#) vindt u antwoord op ieder personeelsvraagstuk, aldus de site www.arbeidsrechter.nl. De meest volledige informatiebron voor werkgevers en werknemers

Het geeft toegang tot het arbeidsrecht:

- Informatie over alle vraagstukken over personeel (600 pagina's), gekoppeld aan wetteksten (400 pagina's).
- Raadplegen specialisten
- Opleidingen Arbeidsrecht

Hoe stimuleer je een leercultuur binnen je bedrijf?

Dat is een vraag waar veel mkb'ers het antwoord niet op weten. MKB-Nederland, branche-organisaties en het Ministerie van SZW willen daar met Excelleren.nu verandering in brengen. MKB-Nederland biedt ondernemers HR ondersteuning via allerlei tools op genoemde website. Via [deze link](#) wordt u uitgebreid geïnformeerd.

Gratis site om een vacature te plaatsen of te zoeken

Agriwerker.nl is de nieuwe website voor het werven van personeel in de Boomkwekerij sector en andere agrarische sectoren. Medewerkers, vaklieden en bedrijfsleiders kunnen zonder kosten geworven worden. Ondernemers in de Boomkwekerij sector kunnen gratis vacatures plaatsen en werkzoekenden kunnen gratis hun profiel aanmaken. Daarnaast kunnen ondernemers - overigens geheel vrijblijvend -- gebruik maken van een payroll-constructie bij het aannemen van personeel. Het tarief voor payrolling behoort tot de scherpste in de sector. Agriwerker.nl is gericht op de ondernemer die gemak wil en kostenvoordeel. De site kunt u via [deze link](#) raadplegen.

Loopbaanplanning

Over loopbaanplanning is veel gepubliceerd. Via de gratis site www.loopbaan.nl staat veel handige informatie gebundeld over alles wat te maken heeft met je loopbaanontwikkeling naar de toekomst. U kunt via [deze link](#) op de genoemde site komen met handige tips over het maken van een CV, solliciteren en inzicht krijgen in je kwaliteiten.

Risicoinventarisatie

Er is een digitale Risico-inventarisatie en -evaluatie waarbij in vijf stappen voor uw bedrijf een RI&E en een Plan van Aanpak gemaakt kan worden waarin u aangeeft hoe en wanneer u de geconstateerde knelpunten gaat oplossen. Daarmee voldoet u aan de RI&E-plicht uit de Arbowet.

U kunt de RI&E zelf invullen, maar nog beter is het om de RI&E samen met uw medewerkers in te vullen. Zij zijn het immers die de werkzaamheden uitvoeren en hebben daardoor vaak goede ideeën hoe een knelpunt opgelost kan worden. Betrek ook de ondernemingsraad of de personeelsvertegenwoordiging bij de RI&E. Zij moeten instemmen met de RI&E en het Plan van Aanpak.

Deze digitale RI&E is speciaal door Stigas in samenwerking met LTO Nederland, Anthos, FNV Bondgenoten en de CNV Bedrijvenbond ontwikkeld voor de boomteelt en vaste plantenteelt.

Bedrijven die bij Stigas zijn aangesloten kunnen ook gratis een schriftelijke RI&E voor de boomteelt en vaste plantenteelt opvragen. Voor bedrijven zonder personeel (gezinsbedrijven) heeft Stigas een aparte checklist beschikbaar. Deze kunt u ook downloaden via www.stigas.nl.

Bedrijfsrisico's in de boomkwekerij

In verband met de risicoinventarisatie is het handig rekening te houden met een lijst van bedrijfsrisico's waar uit onderzoek is gebleken dat die frequent kunnen voor komen. Hierbij een [overzicht](#).

Centrum voor werkgevers en werknemers in open teelten online

Werkgevers en werknemers in de open teelten, waaronder ook de boomteelt valt, kunnen bij www.werkgelegenheidscentrum.nl terecht. Het Werkgelegenheidscentrum Open Teelten (WGOT) zoekt geschoolde en vakbekwame medewerkers voor ondernemers in de open teelten, maar ondersteunt ook bij ontslagprocedures. Werknemers die hun baan verliezen, kunnen op hun beurt bemiddeling en advies krijgen bij het vinden van nieuw werk.

Informatie over Arbeidsmarkt en opleiding

Via de site van AgriHolland is in het [Dossier Arbeidsmarkt en opleiding](#) een handig overzicht te vinden over de arbeidsmarktkansen in de groene sectoren waaronder de boomkwekerij en vaste plantenteelt valt, afhankelijk van de opleiding. Het geeft een inzicht in baanperspectief, opleidingen en salarissen die men kan verdienen.

Voor informatie over de actuele arbeidsmarkt, werk en inkomen is op de site van Agriholland via het [Dossier Personeel & Werk](#) is zowel voor werkgevers als werknemers informatie te vinden.

Indien u een compleet overzicht wilt krijgen over regionale, nationale en internationale subsidies met betrekking tot arbeid en scholing verwijs ik u naar [deze link](#).

Ziekteverzuim

SAZAS heeft een website gelanceerd om agrarische en groene bedrijven te ondersteunen bij de aanpak van verzuim.

Via de site www.zoekhetverzuim.nl kunnen bezoekers de verzuimcheck invullen. Deze check toont hoe het bedrijf scoort rond de verzuimaanpak en krijgen ze advies voor een complete verzuimaanpak. Daarnaast zijn er ook voorlichtingsvideo's te vinden en blogs met praktische tips en informatie.

- [Informatie over arbeid voor werkgevers](#)
- [Informatie over arbeid voor werknemers](#)

3.2 CAO Open teelten

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen CAO open teelten](#)

De nieuwe CAO heeft een looptijd van 24 maanden, dus van 1 juli 2010 t/m 30 juni 2012. Op de [site Salaris-informatie.nl](#) kunt u de loontabellen downloaden. Ook staat hier de volledige tekst van het eindbod.

Werkgevers kunnen bij de CAO-Werkgevershelpdesk CAO-boekjes bestellen. Belt u hiervoor naar T 088 - 888 66 88.

Tot de CAO Open teelten behoren de volgende branches: akkerbouw, opengrondsgroenten, fruitteelt, bloembollenteelt en boomkwekerij).

Kennisbank Arbeid

Wat komt er allemaal bij kijken om een goed personeelsbeleid te voeren? Hoe komt u aan goede medewerkers? Hoe behoudt u ze voor uw bedrijf? En hoe kunt u afscheid nemen van het personeel dat niet (meer) aan uw bedrijfsdoelstellingen voldoet? LTO Noord en het Kenniscentrum Arbeid van de Hanzehogeschool Groningen hebben de handen ineen geslagen en de Kennisbank Arbeid ontwikkeld. In de Kennisbank Arbeid kunt u snel en eenvoudig informatie vinden die uw vragen over de inzet van personeel en arbeid helpen beantwoorden. [Klik hier](#) om naar de Kennisbank arbeid te gaan.

Ontwikkelingen 1996 - 2007 schematisch weergegeven.

- [open teelten totaal](#)

- [boomkwekerij](#)
- [Arbeidsmarktmonitor openteelten tuinbouw](#) (vollegrondsgroenten, fruitteelt, bloembollenteelt, boomkwekerij)

Informatie van derden:

[LEI: boomkwekerij](#)

ABN AMRO: Boomkwekerij [ontwikkelingen\(aug. 08\)](#) en [brancherapport \(mrt 08\)](#).

3.3 Subsidiemogelijkheden

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen subsidiemogelijkheden boomkwekerij](#)

Agriholland

Via de site van [AgriHolland](#) is een overzicht te vinden van de meest belangrijke subsidiemogelijkheden in de gehele agri&foodsector. Deze informatie is opgesteld op advies van DLV. De site kunt u via deze [link](#) benaderen en bevat subsidie-informatie over:

Nieuws

Akkerbouw

Veehouderij

Tuinbouw

Agrarische- en voedingsindustrie

Algemene subsidies productontwikkeling en innovatie

Algemene subsidies Milieu

Algemene subsidies Energie

Algemene subsidies Internationale samenwerking

DLV Plant

DLV Plant heeft een team Subsidieadvies die ondernemers uit de boomkwekerij kunnen ondersteunen bij het vinden van geschikte subsidies, het inschatten van de subsidiekansen en het beheren van een subsidieaanvraag. Informatie is te vinden via de website www.dlvplant.nl.

Overheid

De overheid heeft een overzichtelijke subsidiesite <http://www.antwoordvoorbedrijven.nl/> gemaakt waar op basis van selectie van een branche en/of onderwerp alle subsidies worden gepresenteerd die er provinciaal, nationaal of internationaal zijn. [Via deze link](#) komt u meteen op het gedeelte dat voor de boomkwekerijbranche van toepassing kan zijn. Door op het vetgedrukte onderwerp links te klikken vindt u uitgebreide informatie over de voorwaarden van elke subsidie.

Alles over subsidies

LTO Noord, Gibo en MKB Nederland hebben gezamenlijk een gratis subsidiesite ingericht genaamd [alles over subsidies](#) waarbij je door middel van het aanklikken van categorieën inzicht kunt krijgen in subsidiemogelijkheden. Op de site is ook een quickscan mogelijkheid ingericht om snel subsidies te verkennen. Genoemde organisaties kunnen u ook van dienst zijn met advies en aanvraagverwerking.

Commerciële sites over subsidie

Er zijn ook subsidiesites beschikbaar waar men door middel van een lidmaatschap op de hoogte wordt gebracht van verschillende subsidiemogelijkheden. Een van de bekendste is de site www.subsidietotaal.nl dat is samengesteld door Elsevier. Alleen door middel van een inlognaam en een wachtwoord is nadere informatie over de subsidieregeling te vinden, zoals nieuws, jurisprudentie, praktijkvoorbeelden e.d.

Scholingssubsidies

Via de site van de Raad voor de Boomkwekerij is met betrekking tot scholing een overzicht gemaakt van subsidiemogelijkheden. Via de volgende [link](#) is de informatie in te zien.

Subsidiealmanak

In maart 2009 is voor het eerst de Elsevier Subsidie Almanak verschenen. De Subsidie Almanak 2009 is een praktisch handboek bij subsidie- en fondswerving voor de zelfstandige ondernemer, belastingadviseur, accountant, subsidieadviseur en ieder ander die met subsidies en fondsen in aanraking komt.

De Subsidie Almanak ondersteunt op een praktische manier bij subsidie- en fondsenwerving. De almanak maakt inzichtelijk welke stappen men dient te nemen en helpt veel voorkomende valkuilen

te omzeilen. Tegelijkertijd biedt de almanak handvatten om te bepalen wanneer het bijvoorbeeld niet zinvol is om een subsidieaanvraag te doen.

De volgende onderwerpen komen onder andere aan bod:

- Introductie op subsidies en fondsen
- Actuele stimulerings thema's
- Subsidiewerving
- Fondsenwerving
- Subsidiebegrippen
- Regelingen uitgelicht

Prijs: € 69,95 ex BTW

3.4 Bedrijfsopvolging

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen bedrijfsopvolging boomkwekerij](#)

Bedrijfsopvolging voor de agrarische sector, successierecht erfrecht

De spelregels rondom bedrijfsopvolging, successierecht en erfrecht zijn ingrijpend gewijzigd. Naast de wijziging in het successierecht heeft er per 1 januari 2003 een ingrijpende wijziging in het erfrecht plaatsgevonden. De (fiscale) gevolgen van deze wetswijziging met betrekking tot bedrijfsopvolging worden inmiddels steeds duidelijker. Het gewijzigde erfrecht in relatie met bedrijfsopvolging wordt uitgebreid besproken.

Typering 2007/01 Auteur mr S.F.J.J.Schenk en mr P.L.F. Seegers ISBN 9789054391708 Aantal pagina's 154 Voor wie bestemd

- Voor eenieder die op de hoogte wenst te blijven op dit terrein is dit boekje een zeer handig handvat. Met behulp van de rekenvoorbeelden kan men na bestudering van dit boekje zelf aan de slag.

Bedrijfsopvolgingscan

Door het invullen van de opvolgingscan, krijgt u een beeld hoe u ervoor staat wat betreft bedrijfsopvolging.

Professionals analyseren gratis en zonder commerciële belangen de scan en mailen u de resultaten door. De scan is in beheer van Stichting de Opvolging en zij heeft geen winstoogmerk. Via deze [link](#) komt u bij de scan.

Bedrijfsopvolgingsadvies

Indien u lid bent van een van de brancheorganisaties van LTO Nederland kunt u beste contact opnemen met hun adviseurs. Afhankelijk van de vraag en de organisatie waar u lid bent zullen er kosten in rekening worden gebracht.

Sparringpartner

Heeft u er behoefte aan om met een deskundige sparringpartner uw beslissingen te klankborden dan kunt u tegen een zeer geringe bijdrage ondersteuning krijgen van ex ondernemers die als vrijwilliger werken voor het ondernemersklankbord. Wilt u meer weten neem dan contact op met het [ondernemersklankbord](#).

"Commerciële" adviseurs

Uiteraard zijn er ook commerciële adviseurs. Onderstaand een kleine greep uit de mogelijkheden:

a. Rabobank

Bedrijfsopvolging is geen eenvoudig proces. Met het [Rabo Opvolgers Perspectief](#) kan samen de Rabobank doelgericht samengewerkt worden aan de overname. Zo ontdekt u waar uw kracht als ondernemer ligt, of u de overname kunt financieren en welke strategie het beste past bij u en het bedrijf.

b. GIBO Groep

Jaarlijks gaan ruim duizend agrarische ondernemingen over in andere handen. In de agrarische sector is meestal sprake van opvolging door kind(eren). Een tijdige voorbereiding is gewenst om teleurstellingen te voorkomen en de kans van slagen zo groot mogelijk te maken. [Opvolging in Zicht](#) verschaft u een

indruk van de noodzakelijke kennis en inzicht. Op deze wijze kunt u met een gerust hart aan het opvolgingsproces beginnen.

c. Kamer van Koophandel

Heeft u plannen voor het kopen, verkopen of beëindigen van een bedrijf? [Hier](#) vindt u alles wat met overdracht en overname te maken heeft.

Bedrijven te koop

Op internet worden duizenden bedrijven via verschillende databanken aangeboden. De Kamer van Koophandel heeft voor u een shortlist opgesteld van overnamesites.

Tips bij de koop van een bedrijf

Bij het kopen van een bedrijf komt veel kijken. Tien tips om te zorgen dat u aan alles denkt. Raadpleeg de download *Bedrijf overnemen* (pdf.) voor het complete proces.

Het overdrachtspakket

De overdracht van een bedrijf vraagt om een goede voorbereiding. Het overdrachtspakket (pdf.) helpt u hierbij.

d. Van Daal en Partners

Via deze [link](#) kunt u meer lezen over adviesmogelijkheden voor bedrijfsopvolging of bedrijfsbeëindiging.

3.5 Bedrijfsstrategie

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen bedrijfsstrategie boomkwekerij](#)

LEI Brochure

[Brochure strategische besluitvorming in boomkwekerij en fruitteelt](#)

Boek strategisch management in het MKB

Of ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (MKB) strategisch denken, wordt nogal eens betwijfeld. Dat zij een ondernemingsplan moeten schrijven bij het starten van een bedrijf met een financieringsbehoefte, vindt iedereen de gewoonste zaak van de wereld. Maar dat het daadwerkelijk plannen van activiteiten en uitvoeren van strategische zetten van levensbelang is, wordt niet altijd onderkend door ondernemers zelf hun adviseurs.

'Strategische management in het MKB' gaat over deze zaken en nog heel veel meer onderwerpen die direct verband houden met ondernemers en ondernemingen. Het is een uniek studieboek voor studenten in het hbo en universitair onderwijs en een naslagwerk voor hen die zich beroepsmatig bezighouden met het geven van adviezen op het gebied van strategie en begeleiden van ondernemers.

[Hans Dekker, H.P.M. Huls, Dick Scherjon](#)

Boek, ingenaaid / 482 blz. Nederlandstalig Stenfert Kroese / 5e druk / 2006 ISBN-13: 9789020733242 ISBN-10: 9020733249

LEI scan

Het LEI heeft voor de boomkwekerij een handige handvat gemaakt over strategische besluitvorming. Via [deze link](#) kunt u de brochure downloaden.

MKB scan

MKB Nederland heeft een test gemaakt om het strategisch vermogen van ondernemers te checken. Via [deze link](#) gaat u rechtstreeks naar de test.

Managersonline biedt u veel managementinformatie

De site van managers online biedt u veel informatie over allerlei managementszaken zoals bedrijfsstrategie. Door op deze site bijvoorbeeld als zoekwoord "bedrijfsstrategie" in te typen krijgt u een uitgebreid aanbod van recente artikelen over dit onderwerp. Via [deze link](#) komt u automatisch op deze site.

3.6 Bedrijfsplanning

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen bedrijfsplanning boomkwekerij](#)

Startpagina bedrijfsplan

Via de [startpagina bedrijfsplan](#) kunt u wellicht interessante bronnen vinden over dit onderwerp.

3.7 Economie

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen economie en boomkwekerij](#)

Economische studies

Het LEI dat onderdeel is van Wageningen Universiteit voert regelmatig economische studies uit over o.a. de boomkwekerij. Meest recente studies zijn:

- [de agrarische sector in Nederland naar 2020; perspectieven en onzekerheden](#)
- [Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens in 2008](#) en voorgaande jaren (hoofdstuk tuinbouw in de open grond)
- [Landbouw-Economisch Bericht 2008](#) en voorgaande jaren
- [Landbouw-economisch Bericht 2010](#)
- ['Vanuit passie kiezen voor profijt'; Verbetering van het ondernemerschap in de fruitteelt en boomkwekerij](#)
- Artikel Agri-Monitor: Opengrondstuinbouw: [Inkomens in de meeste sectoren hoger](#)

Contact Plantaardige Sectoren, Dr. Johan Bremmer: Johan.Bremmer@wur.nl

Digitale Land en Tuinbouwcijfers (LEI en CBS)

Het LEI en het CBS brengen jaarlijks op verzoek van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit samen het naslagwerk Land- en tuinbouwcijfers uit. Dit geeft een breed statistisch overzicht over de ontwikkeling van de land- en tuinbouw in Nederland, met vooral cijfers over aantallen en soorten arbeidskrachten, bedrijven en producten, en in- en uitvoer.

In aanvulling op de gedrukte versie van Land- en tuinbouwcijfers is deze informatie vanaf mei 2006 ook digitaal beschikbaar. Daardoor kunnen de onderwerpen snel en gemakkelijk worden opgezocht, en kan de meest recente informatie worden getoond.

De hoofdstukindeling van het tabellenprogramma op deze website is dezelfde als die in de gedrukte versie van Land- en tuinbouwcijfers.

Via [deze link](#) komt u terecht bij de digitale cijfers.

[Informatie over KWIN boomkwekerij](#)

[Subsidies overheid](#)

3.8 Historie

Informatie van Groen Kennisnet: Overzicht van artikelen over de historie van de boomkwekerij

Alle digitale artikelen van het [tijdschrift "Paktijd"](#) van de historische vereniging van de gemeente Boskoop.

De afdeling Speciale collecties van de bibliotheek van Wageningen UR heeft in samenwerking met het Boomkwekerij museum in Boskoop het

Horticultural Art Journal van januari tot en met december 1889 gedigitaliseerd. [Klik hier](#) om het hele Journal te bekijken.

Bij de afdeling [Speciale collecties](#) van Wageningen UR kunt u nog meer zaken rondom de historie van de boomkwekerij vinden. Zij bezitten vele catalogi van handelaren, bekijk hier het overzicht van [alle kwekerscatalogi uit Boskoop](#)

Verzamelde informatie door redactie Groenweb

[Boomkwekerij museum](#) in Boskoop

Het boomkwekerijmuseum geeft u een beeld van de geschiedenis van de boomkwekerij. Het museum bestaat uit verschillende gebouwen en een museumkwekerij ingericht anno 1900-1910. De ontwikkeling van de boomkwekerij vanaf de middeleeuwen tot de moderne sierteelt kunt u volgen in een vaste tentoonstelling met originele voorwerpen, foto's en documenten. Regelmatig per jaar is er een speciale tentoonstelling ingericht over een onderwerp uit de boomkwekerij.

[Geschiedenis van vormbomen](#)

Vormbomen worden meer en meer toegepast in tuinen, parken en lanen om het tuinbeeld op te fleuren. Enkele opvallende feiten over het ontstaan en de toepassing van vormbomen. Bron: Van der Berk Boomkwekerij.

3.9 Ondernemerschap

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen ondernemerschap Boomkwekerij](#)

Ondernemersacademie

De Ondernemers Academie heeft een samenhangend aanbod aan cursussen en opleidingen in de groene sector die aan bepaalde kwaliteitscriteria voldoen. Voor meer informatie zie [link](#)

Woordenboek voor ondernemers

Als startende ondernemer kom je af en toe begrippen tegen die je daarvoor als werknemer nooit hoorde. Dan is het soms lastig om direct te weten wat daarmee ook alweer werd bedoeld. Op een site is een woordenboek voor ondernemers geplaatst die probeert je wegwijs te maken in het ondernemersjargon. Ze proberen de omschrijvingen zo kort mogelijk te houden. Is er meer informatie over een onderwerp op deze site te vinden, dan melden ze onderaan iedere omschrijving een link. Via [deze link](#) komt u op de site van het woordenboek voor ondernemers.

Bedrijfsbeëindiging

Het loket **Boerenkans** biedt boomkwekers de helpende hand. Om boeren en tuinders te helpen die overwegen te stoppen met hun bedrijf is op 1 juni 2010 het Loket Boerenkans opgericht. Via dit Loket krijgen agrariërs steun bij lastige beslissingen over de toekomst.

Nadruk bij Boerenkans ligt op het zoeken van kansen. Gewezen wordt op de mogelijkheid van een tweede carrière, binnen of buiten de sector. Ook voor kwesties zoals bedrijfsbeëindiging of andere emotionele kwesties wil Boerenkans steun bieden. Niet alleen agrariërs zelf, maar ook erfbetreders zoals familieleden en accountants kunnen contact opnemen met het Loket.

Boerenkans beschikt over een netwerk van adviseurs en hulpverleners op uiteenlopende gebieden en wordt gefinancierd door het ministerie van LNV. Het Loket is telefonisch te bereiken op werkdagen via 0321-388815, of via www.boerenkans.nl. Via [deze link](#) komt u direct op de site van het loket.

Informatie voor het starten van een eigen bedrijf

De site In Zaken Gaan, kan voor u een belangrijke informatie bron zijn voor het starten van uw eigen bedrijf! Zoals de naam al een beetje zegt, is deze site bedoeld als informatieve bron voor startende ondernemers. Deze website staat dan ook vol met belangrijke informatie voor het oprichten van uw eigen bedrijf. Er is daarbij veel aandacht besteed aan de vele aspecten van het ondernemerschap. Via [deze link](#) komt u op de bewuste site.

Informatie voor studenten over "jong" ondernemerschap

Op initiatief van een groot aantal partijen is een leuke site ontwikkeld voor jongeren die zich via hun studie willen oriënteren op ondernemerschap. Via de site www.jongondernemen.nl kun je als student bekijken wat de diverse opleidingen kunnen bieden. Via [deze link](#) komt u direct op de site.

Ook de site www.onderwijsonderneemt.nl biedt voor studenten en/of jonge ondernemers interessante informatie. Via [deze link](#) komt u op de site.

Multifunctioneel ondernemerschap

Het aantal agrarische ondernemers met activiteiten in de multifunctionele landbouw is de afgelopen jaren behoorlijk gegroeid, en deze groei zal zich waarschijnlijk nog verder voortzetten. Vragen liggen er vooral op het gebied van kwaliteitsverbetering en verhoging van het rendement.

Voor veel boerderijwinkels, boerderijcampings en recreatiebedrijven valt het rendement tegen (wanneer ze de arbeidsuren volledig meetellen). De ontwikkeling stagneert, terwijl klanten steeds meer kwaliteit vragen. Deze bedrijven moeten strategische beslissingen nemen voor de verdere ontwikkeling en de vergroting van het rendement van hun nevenactiviteit.

Aan beide zijden van de nationale grens zijn vergelijkbare knelpunten, vragen en kansen te zien. Het project [GROEI.kans!](#) van onder andere de ZLTO wil deze kansen en uitdagingen aanpakken door grensoverschrijdend een sterke innovatieve kracht op gang te brengen, op het gebied van boerderijeducatie, streekproducten en plattelandstoerisme.

Zelftests voor ondernemers

Hoe innovatief is uw organisatie? Hoe scoort u op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen? Heeft uw bedrijf een weloverwogen toekomststrategie? Via de link hieronder kunt u uw organisatie (<100 werknemers) op een aantal terreinen vergelijken met soortgelijke bedrijven in uw sector. De score krijgt u direct na invullen te zien. Deze rubriek is ontwikkeld binnen het Programma MKB en Ondernemerschap en is te vinden op de website www.ondernemerschap.nl. Via [deze link](#) komt u bij de rubriek tests.

Goscan is door Wageningen Universiteit ontwikkeld, met en vóór ondernemers (bedrijfsleiders, managers, directeuren) in de agri en foodsector. Uit de praktijk van ondernemers in voedsel en groen blijkt dat de nadruk steeds meer komt te liggen op de rol en competenties van de ondernemer zelf. Wat deze rol is, en welke competenties precies nodig zijn, wordt door middels van deze vragenlijst op grote schaal onderzocht. Met het invullen van [deze scan](#) krijgt u verfrissende nieuwe inzichten in uw competenties en de invloed die u heeft op uw onderneming! Invullen van de vragen kost u minder dan 15 minuten!

Innovatief ondernemerschap

Syntens heeft hierover allerlei informatie verzameld op hun website. Via de rubriek "bedrijfstoets" van de kennisbank van deze site is het mogelijk een Quickscan te maken van uw innovatieve vermogen. Via [deze link](#) komt u op de website van Syntens over innovatief ondernemerschap.

TransForum is een innovatieprogramma dat de Nederlandse agro-sector en groene ruimte een meer duurzaam perspectief wil bieden. Dat doen ze door te zoeken naar en te experimenteren met nieuwe waardeproposities. De site van Transforum biedt interessante informatie voor innovatieve ondernemers. Via [deze link](#) komt u op de site.

Een groot deel van de agrarische ondernemers is weinig bezig met innovatie of kansgericht ondernemerschap. Het project Ondernemen met Toekomst biedt kansen. Het Ministerie van LNV wil een duurzame en sociaal economisch sterke landbouw. Innovatie wordt beschouwd als belangrijkste succesfactor voor een sterke economie en dus ook voor een concurrerend agrocluster. Het project Ondernemen met Toekomst uitgevoerd door CLM en EIM was gericht op versterking van agrarisch ondernemerschap, gericht op innovatie. Een 'toolkit' van vijf leerarrangementen werd ontwikkeld en uitgetest op een groep agrarisch ondernemers. In dit rapport wordt de toolkit in de vorm van 'how to do it' gepresenteerd. Hoe steken de diverse instrumenten in elkaar en waar moet je op letten bij de toepassing. Via [deze link](#) kunt u de toolkit downloaden.

Managementtest

Test uw eigen managementkwaliteiten in het testcentrum van Managersonline.nl. U kunt de tests van Managersonline gratis en onbeperkt gebruiken als geregistreerd abonnee.

- [Diverse tests](#)

4. GEWASGROEPEN

- 4.1 Sierheesters en coniferen
- 4.2 Vaste planten
- 4.3 Rozen
- 4.4 Fruitgewassen
- 4.5 Bos- en haagplantsoen
- 4.6 Laan bos - en parkbomen

4.1 Sierheesters en coniferen

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen sierheesters en coniferen](#)

[Informatie over onderzoek naar alternatief voor kluiten](#)

[Informatie over taksterfte bij Buxus \(*Cylindrocladium buxicola*\)](#)

- [Bevordering vertakking sierheesters](#)

4.2 Vaste planten

Informatie van Groen Kennisnet: [Recente artikelen vaste planten](#)

Vruchtwisseling

In de teelt van zomerbloemen en vaste planten is het aanbod enorm. Hoe weet je welke ziekten en plagen problemen kunnen geven bij vruchtwisseling? Deze online kennisbank kan snel uitkomst bieden. [Klik hier](#).

Vaste planten in openbaar groen

Over vaste planten in openbaar groen is recent een brochure verschenen bij PPH. De brochure bevat onder meer een plantenlijst van geslachten die voor deze toepassing geschikt zijn. PDF downloaden: [klik hier](#)

Onderzoek

[Waardplantstatus en schadegevoeligheid vaste planten voor Meloidogyne chitwoodi](#)

[Onderzoek naar substraatteelt vaste planten](#)

[Aatjes in vaste planten en zomerbloemen](#)

[Schema waardplanten aaltjes](#)

Internationale organisaties

- [Perennial Plant Association](#)
- [International Hardy Plant Union and Stauden Union \(ISU\)](#)
- [Perenne, Verein für Staudenzüchtung und Sortimentsentwicklung](#) (Duitsland)
- [Bund Deutsche Staudengärtner \(Bds\)](#)
- [Rapport over sortiment vaste planten](#) (Zweden)
- [Informatie over toepassing vaste planten in België](#)

4.3 Rozen

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen rozen](#)

[Informatie over kroeskoppen in rozen](#)

4.4 Fruitgewassen

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen fruitgewassen](#)

[Nieuwe biologische fruitrassen in onderzoek](#)

[Waarschuwingmodel tegen vruchtboomkanker](#)

4.5 Bos- en haagplantsoen

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen bos- en haagplantsoen](#)

Door de invoering van de nieuwe EU-richtlijn voor Bosbouwkundig Teeltmateriaal in 2003 is de behoefte aan goed zaad en teeltmateriaal van berk, boskers, els, es, esdoorn, haagbeuk, linde, robinia en tamme kastanje toegenomen. De richtlijn schrijft namelijk voor dat teeltmateriaal van de belangrijkste soorten bos- en haagplantsoen alleen verhandeld mag worden als het ras of de opstand geregistreerd staat in een nationale rassenlijst van een EU-lidstaat. Om te kunnen voorzien in voldoende teeltmateriaal hebben onderzoekers van Alterra de rassenlijsten van 19 EU-landen geanalyseerd op geschiktheid voor Nederlandse omstandigheden. Dit onderzoek - dat werd gefinancierd door het Productschap Tuinbouw - maakt duidelijk dat er van een aantal soorten (zachte berk, haagbeuk, kastanje en zomerlinde) weinig uitgangsmateriaal voorhanden is in de EU. Voor els, es en tamme kastanje zijn geschikte opstanden inmiddels opgenomen in de 8e Rassenlijst Bomen. Het rapport met als titel '[Erkend bosbouwkundig uitgangsmateriaal van 'nieuwe EU-Richtlijn soorten'](#)' geeft een overzicht van de volledige resultaten en kan gebruikt worden om oplossingen te zoeken voor knelpunten.

Een schriftelijke versie van het rapport is bij het Productschap Tuinbouw verkrijgbaar. Mail de rapporttitel en uw adresgegevens naar: j.claassen@tuinbouw.nl of bestel via telefoonnummer: 079 3470633.
PT 18 augustus 2008

[Innovatieve ontwikkelingen in bos- en haagplantsoen](#)

[Wetenschappelijke artikelen over plantengroei](#)

4.6 Laan-, bos- en parkbomen

Informatie van Groen Kennisnet: [Bronnen laan-, bos-, en parkbomen](#)

[Lijst met onderstam-ent combinaties met kans op onverenigbaarheid](#)

[Duurzame Boomkwekers Nederland](#)